Natuurlijke akkerranden

Rondom akkers, maar ook rond graslanden worden de laatste jaren steeds vaker kruidenrijke randen aangelegd (verder aangeduid met akkerranden). Deels gestimuleerd door subsidieregelingen maar ook door een economische en ecologische bewustwording bij de agrarisch ondernemer, die profiteert van de ecosysteemdiensten (bestuiving en plaagbestrijding) die geleverd worden door de insecten die zich in deze randen ophouden. Daarnaast kan een bloemrijke rand draagvlak creëren voor het agrarisch landschap.

Bedoeling van akkerranden en waar het mis gaat

Akkerranden zijn bedoeld om de agrobiodiversiteit in het landelijk gebied te vergroten. Helaas wordt veel gewerkt met uitheemse éénjarige soorten. Uitheemse soorten dragen slechts gering bij aan de biodiversiteit. Insecten en bestuivers hebben vooral inheemse wilde planten nodig voor hun voortbestaan. Daarnaast moet voor éénjarige bloemen de grond jaarlijks bewerkt worden als zijnde een akker waarbij de voortplanting- en overwinteringsplekken van veel insecten en bestuivers vernietigd wordt. Populaties van veel insectensoorten en bestuivers worden gedurende meerdere jaren opgebouwd waarbij de bodem mede dient als voortplantings- en overwinteringsplek. De huidige éénjarige akkerranden zijn dan ook veelal te bestempelen als weinig duurzaam voor de levering van ecosysteemdiensten. Daarnaast kan het gebruik van uitheemse soorten op lange termijn schadelijk zijn als invasieve exoot.

Nieuwe denkwijze

Een permanente akkerrand is een onderdeel van het boerenbedrijf. Deze draagt, net als een goed afwaterende sloot, bij aan de productie (bestuiving, plaagbestrijding) en daarmee aan een positief bedrijfsresultaat. De invulling waarmee akkerranden worden gerealiseerd moet wel anders: Een op termijn ecologisch waardevollere akkerrand is een akkerrand die bestaat uit inheemse meerjarige vaste plantensoorten en die jaarlijks op dezelfde plek groeien. De agrariër hoeft slechts eenmaal een bodembewerking uit te voeren en in te zaaien, waarna de rand jarenlang permanent kan blijven liggen. Afhankelijk van grondsoort en kruidensoorten kan de rand (eventueel gefaseerd) 1 à 2 maal per jaar gemaaid worden en afgevoerd. Het maaisel kan als extra kruidenrijkgrasmengsel opgevoerd worden aan melkvee of aan kalveren als ‘prik’ voor de maag. Door 20% van de vegetatie te laten staan in de winter hebben amfibieën en vogels ook dekking en voedsel in de vorm van zaden.

Kosten

De kosten tussen eenjarige akkerranden met uitheemse soorten en een natuurlijke akkerrand zijn ongeveer vergelijkbaar.

Kosten waarop bespaard wordt bij natuurlijke akkerranden:

- Jaarlijkse grondbewerking
- Jaarlijks inzaaien
- Maaisel als kruidenrijkhooi voor de veestapel (afhankelijk van de soort), of afvoeren.

Meer kosten bij natuurlijke akkerranden:

- Inheems zaad
- Jaarlijks maaien, of afvoeren.

Een akkerrand van uitheemse soorten draagt nauwelijks bij aan de biodiversiteit.

Een akkerrand met inheemse planten is ook zeer bloemrijk.

Foto's: Erik van den Ham/Cruydt-Hoeck en Gert-Jan Koopmans/Heem.

Samenwerking

Over Cruydt-Hoeck

Cruydt-Hoeck heeft de droom meer biodiversiteit te creëren met bloemrijke vegetaties voor plant, dier en mens. Cruydt-Hoeck is kweker en leverancier van inheemse wildeplantenzaden en ecologisch passende bloemenweidemengsels.
www.cruydthoeck.nl

Over Heem

Heem is een projectgerichte landelijke organisatie. De combinatie van een viertal ecologische adviesbureaus met acht hoveniers zorgt ervoor dat ze van initiatief tot uitvoeringsfase projecten realiseren. Een van de specialismen is het aanleggen en beheren van kruidenrijke begroeiingen.
www.heem.nl

Over Regelink Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap is een landelijk adviesbureau. Vanuit twaalf vestigingen worden in het veld onderzoeken uitgevoerd naar flora en fauna en worden initiatiefnemers geadviseerd over hun project.
www.regelink.nl

Advies

Meer weten?

Neem dan vrijblijvend contact op met een van de ecologen van Regelink Ecologie & Landschap. Wij komen graag een keer bij u langs om van gedachten te wisselen of een korte presentatie te geven.

Hoe zijn wij te bereiken?

T 085-7737676
W www.regelink.nl